

Keulen, 12 october 2005

**Standpuntverklaring van de Internationale
Arbeitsgemeinschaft
der Wasserwerke im Rheineinzugsgebiet
inzake de**

**Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND
OF THE COUNCIL on environmental quality standards and pollution
control in the field of water policy and amending Directive
2000/60/EC (lijst van prioritaire stoffen)**

De voorstellen en evaluaties van de IAWR zijn gebaseerd op het IAWR Rijnmemorandum 2003, op de aanbevelingen en expertise van de ARW (Arbeitsgemeinschaft der Rheinwasserwerke), de AWBR (Arbeitsgemeinschaft der Wasserwerke Bodensee-Rhein) en de RIWA, met inachtneming van de standpunten van het BGW (Bundesverband der Gas- und Wasserwirtschaft e. V.), de AWWR (Arbeitsgemeinschaft der Wasserwerke an der Ruhr) en de DVGW (Deutsche Vereinigung des Gas- und Wasserfaches).

De **Kernpunten** van deze stellingname zijn:

- De IAWR juicht het initiatief van de Europese Commissie toe om, waar het gaat om het waterbeleid, voor de substanties op de lijst van prioritaire stoffen zowel de nog te nemen maatregelen voor emissiebeperkingen als de vastlegging van de kwaliteitsdoelstellingen voor de wateren te laten gelden voor alle landen van de EU.
- De IAWR ondersteunt grotendeels de voorstellen van de EU-Commissie, maar ziet zich echter vanuit de optiek van de drinkwaterwinning, op grond van het IAWR Rijnmemorandum 2003 genoodzaakt om voor een aantal stoffen strengere eisen formuleren.
- De IAWR is van mening dat de kwaliteitsdoelstellingen betrekking dienen te hebben op maximale waarden.
- Voorts ziet de IAWR noodzaak om de huidige lijst van de Commissie met een aantal stoffen uit te breiden.

De EU-commissie moet komen met voorstellen voor het inperken, c.q. voor het direct of gefaseerd beëindigen van lozingen, inclusief een bijbehorend tijdschema. Ook doet de commissie conform artikel 16, lid 7, voorstellen voor kwaliteitsnormen voor de concentratie van prioritaire stoffen in oppervlaktewater, sedimenten en biota. Met het voorstel van de commissie moet, zoals de eis in de WRRL luidt, voor het jaar 2015 de Goede Chemische Toestand worden vastgesteld.

Aan deze eis komen de voorgestelde richtlijnen echter niet tegemoet. Integendeel, ze blijven ver achter bij de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

In tegenstelling tot hetgeen met de artikelen 10 (gecombineerde raming) en 16 van de WRRL werd beoogd, worden voor het inperken van lozingen (emissiebeperkingen) van de substanties op de lijst van prioritaire stoffen juist helemaal geen voorstellen gedaan.

Op grond van artikel 174 van het EG-verdrag en de overwegingen die gemaakt zijn onder punt 11 van de WRRL, dient het gemeenschappelijk milieubeleid „te berusten op de beginselen van voorzorg en preventie, op het principe om aantasting van het milieu bij voorkeur meteen bij de bron aan te pakken, en op het principe dat de vervuiler betaalt“. In het voorstel van de commissie worden voor deze stoffen in wateren daarentegen uitsluitend kwaliteitsdoelstellingen voorgesteld waarbij de drempel dusdanig laag gelegd is dat het voorzorgprincipe ermee tot in het absurde wordt uitgekleeft. Immers, op dit moment al worden in de wateren van de Gemeenschap, bijv. de Rijn, voor deze stoffen waarden gemeten die een factor 10 tot 100 lager liggen dan de voorgestelde kwaliteitsdoelstellingen van de commissie.

Hierbij dient in het bijzonder nog bedacht te worden dat de effectiviteit van het tot dusver geldende verslechteringsverbod nog lang niet is aangetoond en zulke, ogenschijnlijk ecotoxicologisch toelaatbare belastingen bovendien helemaal niets zeggen over de door WRRL geëiste „goede ecologische“ kwaliteit. Bij een beoordeling als deze moeten juist niet alleen de toxicologische belastingsgrenzen van slechts 5 biota worden meegewogen, maar ook de niet door de mens beïnvloede referentietoestand, zoals immers ook gedaan wordt voor de waterstructuur. En daar komen voor de onderzochte prioritaire stoffen zulke onnatuurlijk hoge belastingen in het geheel niet in voor.

Meer in het bijzonder zijn de voorgestelde maximale concentraties kijkend naar het gebruik van oppervlaktewater als bron voor drinkwater veel te hoog.

In artikel 7 van de WRRL wordt de bijzondere bescherming met het oog op het drinkwatergebruik benadrukt. Ook is daar het streven terug te vinden om de technische inzet voor de bereiding waar mogelijk te reduceren. Teneinde de richtlijnen goed op elkaar te kunnen afstemmen, moet bij het vaststellen van de

kwaliteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater terdege rekening worden gehouden met de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in de EG-drinkwaterrichtlijn.

De IAWR vindt het een must dat het beschermende predicaat „drinkwatervoorziening“ nu uitgebreid wordt tot alle wateren - ook die welke nog niet als zodanig zijn aangewezen of daar nog niet voor worden gebruikt. Het is namelijk helaas nog helemaal niet gezegd dat het voortbestaan van thans beschikbare drinkwatervoorzieningen ook werkelijk is gegarandeerd; veeleer is het zo dat vanwege de druk van concurrerend gebruik telkens weer winningslocaties blijken te moeten worden opgegeven. Er moet dan worden uitgeweken naar nieuwe locaties en bronnen, die evenwel zonder een bescherming van alle wateren zoals die thans al zou moeten worden ingesteld niet beschikbaar zijn;

De doelstellingen van de EG-drinkwaterrichtlijn zouden ook moeten kunnen worden gehaald met een meer natuurlijke manier van zuiveren, door bodemfiltering, oeverfiltratie, langzaamzandfiltratie of duinpassage.

Deze doelstelling, die ook uitdrukkelijk zo wordt geformuleerd en bepleit door de IKSJ, de Internationale Kommission zum Schutz des Rheins waar de EU eveneens lid van is, kan met de nu voorgestelde kwaliteitsdoelstellingen niettemin onmogelijk worden gehaald. In dit verband moet overigens worden geconstateerd dat kwaliteitsdoelstellingen voor hygiënisch-microbiologische parameters nog altijd niet worden gemist.

Als Europees model voor het formuleren van kwaliteitsdoelstellingen met het oog op duurzaam drinkwatergebruik, willen wij daarom nog een keer uitdrukkelijk wijzen op de internationale overeenkomst van de IKSJ (Internationale Kommission zum Schutz des Rheins) voor het stroomgebied van de Rijn, waarvoor de onderhandelingen tussen de betrokken lidstaten - waar de Europese Commissie ook expliciet aan deelnam - hebben geleid tot een succes.

Niet alleen moeten we, kijkend naar de toxiciteit op de lange termijn of eventuele gentoxische effecten, constateren dat de voorgestelde maximale concentraties veel te hoog zijn, ze staan ook haaks op het beschermingsniveau zoals dat momenteel is

vastgelegd in de EG-RL 75/440/EG en op het standstill beginsel, dat bovendien ook nog eens uitdrukkelijk is opgenomen in artikel 7, lid 3, van de Kaderrichtlijn Water.

Ervaringen met stoffen waarvan bekend is dat ze schadelijk zijn, zoals DDT of TBT (org. tinverbindingen) geven aan dat ook de tests zoals we die momenteel tot onze beschikking hebben niet geschikt zijn om te voorspellen wat de gentoxische effecten en endocriene (hormonale) uitwerkingen zullen zijn op de middellange en lange termijn.

Tegen deze achtergrond verzoekt de IAWR de EU-commissie om bij het formuleren van kwaliteitsdoelstellingen voor de lijst van prioritaire stoffen rekening te houden met de stand van wetenschap en onderzoek. Een consequente toepassing van de voorzorgprincipes uit de EG-overeenkomst zou voor deze stoffen betekenen dat iedere onnodige blootstelling hieraan van mensen en aquatische levensgemeenschappen dient te worden vermeden.

In de lijst van prioritaire stoffen wordt de groep gevaarlijke prioritaire stoffen er extra uitgelicht. Hiervoor gelden bijkomende eisen, zoals het zgn. phasing-out.

De voorgestelde relatief magere kwaliteitsdoelstellingen zijn voor deze gevaarlijke prioritaire stoffen daarom niet te verdedigen.

Op grond van de WRRL moet aan de lozingen daarvan in de wateren binnen 20 jaar een einde komen. In dit verband wordt duidelijk dat een meer beperkte uitleg van artikel 16 van de WRRL, waarbij alleen wordt gekeken naar de kwaliteitsdoelstellingen, zonder tegelijk eisen te stellen aan de emissie, tekortschiet. Voor gevaarlijke prioritaire stoffen is de enig juiste chemische toestand die met een grenswaarde van nul. Om praktische redenen zou deze voorlopig gedefinieerd kunnen worden door een analytische detectiegrens met voldoende gevoeligheid.

In dit verband is het opvallend dat bij het formuleren van de grenswaarden al evenmin rekening is gehouden met anderssoortig gebruik van de wateren, bijvoorbeeld voor irrigatie of om in te baden of te vissen. Ook hiervoor zouden de voorgestelde kwaliteitsdoelstellingen gecontroleerd moeten worden, om er zeker van

te kunnen zijn dat deze stoffen niet via de voedselketen in ontoelaatbare concentraties door de mens worden opgenomen.

Het voorstel van de EU-commissie om de kwaliteitsdoelstellingen voor de wateren in twee fasen door te voeren, met jaargemiddelden en maximaal toelaatbare concentraties, is geen garantie voor de eveneens in de Kaderrichtlijn Water nagestreefde goede ecologische kwaliteit. Jaargemiddelden zijn hooguit acceptabel als basis voor het monitoren. De IAWR stelt daarom voor uitsluitend te werken met maximaal toelaatbare concentraties. Er zouden minstens 13 metingen per jaar moeten worden gedaan.

Tegen deze achtergrond houdt de IAWR voor de wateren vast aan kwaliteitsdoelstellingen waarin de problematiek van het gebruik als drinkwater, de toxiciteit op de lange termijn, de gentoxiciteit, de endocrine werking en de nagestreefde phasing-out voor gevaarlijke prioritaire stoffen, wél duurzaam is verdisconteerd.

IAWR presenteert op grond van het Rijn-Memorandum 2003 met betrekking tot de kwaliteitsstandaarden de navolgende voorstellen:

IAWR-Voorstel 1:

Kwaliteitsstandaarden voor prioritaire stoffen in oppervlaktewateren

(MAC: Maximaal toelaatbare concentratie in microgram per Liter($\mu\text{g/l}$):

Deel 1)

1)	Alachlor	0,1
2)	Anthraceen:	conform voorstel van de Commissie als MAC *
3)	Atrazin	0,1
4)	Benzeen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
5)	Pentabroomdiphenylether	conform voorstel van de Commissie als MAC *
6)	Cadmium en verbindingen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
7)	C10-C13 Chlooralkanen	0,1
8)	Chlorfenvinphos	0,1
9)	Chlorpyrifos	conform voorstel van de Commissie als MAC *
10)	1,2-Dichlorethaan	0,1

11)	Dichlormethaan	0,1
12)	Diethylhexylphthalaat	0,1
13)	Diuron	0,1
14)	Endosulfan	conform voorstel van de Commissie als MAC *
15)	Fluorantheen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
16)	Hexachloorbenzeen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
17)	Hexachloorbutadien	conform voorstel van de Commissie als MAC *
18)	Hexachloorcyclohexaan	conform voorstel van de Commissie als MAC *
19)	Isoproturon	0,1
20)	Lood en verbindingen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
21)	Kwik en verbindingen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
22)	Naphthalin	0,1
23)	Nickel en verbindingen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
24)	Nonylphenol	0,1
25)	Octylphenol	conform voorstel van de Commissie als MAC *
26)	Pentachloorbenzeen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
27)	Pentachloorphenol	0,1
28)	PAH	conform voorstel van de Commissie als MAC *
	Benzo(a)pyreen ff	conform voorstel van de Commissie als MAC *
29)	Simazin	0,1
30)	TBT-Verbindingen	conform voorstel van de Commissie als MAC *
31)	Trichlorbenzenen	0,1
32)	Trichlormethaan	0,1
33)	Trifluralin	conform voorstel van de Commissie als MAC *

Deel 2:

1)	DDT totaal	conform voorstel van de Commissie als MAC *
	para-para DDT	conform voorstel van de Commissie als MAC *
2 - 5)	Aldrin/Dieldrin/Endrin/Isodrin	conform voorstel van de Commissie als MAC *
6)	Tetrachloorkoolstof	0,1
7-8)	Tetrachloor-/Trichloorethyleen	0,1

*** : MAC: Maximaal toelaatbare concentratie in microgram per Liter (µg/l)**

IAWR-voorstel 2:

Toevoeging van tenminste de navolgende stoffen op de lijst van prioritaire stoffen

Argumentatie:

Reeds eind jaren 90 was het voor iedereen die betrokken was bij de discussie over de lijst van prioritaire stoffen zonneklaar dat de eerste lijst van 32 prioritaire substanties uit 2001 niet meer kon zijn dan een eerste stap. Tegen deze achtergrond had de EU-commissie reeds bij de hearings van deskundigen in 1998 en 1999 zogeheten kandidaatlijsten bepleit. Ook de Kaderrichtlijn schrijft voor dat de lijst om de vijf jaar aan de nieuwste inzichten moet worden aangepast. Dit houdt in dat er nog meer substanties op de lijst van te testen stoffen zouden moeten worden gezet, om de lijst van prioritaire stoffen desgewenst te kunnen uitbreiden. De IAWR kan het daar alleen maar mee eens zijn.

De IAWR roept de EU-commissie ertoe op, van de volgende 17 substanties te bekijken of ze niet op de lijst van prioritaire stoffen moeten worden gezet. De voorstellen stoelen op de meer dan 20 jaar ervaring die Duitse waterleidingbedrijven hebben opgedaan bij het toezicht op ongezuiverd water in grote rivieren als de Rijn, de Main, de Donau en de Elbe:

- **Trialkylfosfaten:** Tris (2-chloorethyl)fosfaat, Tris (2-chloorpropyl)fosfaat
- **Alkylaminen:** Diethylamine/Dimethylamine
- **Complexe verbindingen:** EDTA/DTPA
- **Arylsulfonaten:** 1,5-naftalindisulfonaat
- **Pesticiden:** Glyfosaat/AMPA, Mecoprop, Bentazon
- **Geneesmiddelen:** Carbamazepin, Diclofenac
- **Endocrien werkende stoffen:** Bisphenol A
- **Röntgencontrastvloeistoffen:** Amidotrizoaat, Iopamidol
- **Benzinetoevoegingen:** MTBE, ETBE

IAWR-voorstel:

Selectieprocedure voor prioritaire stoffen verder ontwikkelen

Argumentatie:

De IAWR bepleit de COMMPS-procedure voor het opnemen van stoffen op de lijst van prioritaire stoffen verder te ontwikkelen. Dit betreft meer in het bijzonder de volgende 3 punten:

- Er zou een garantie moeten zijn dat het monitoren van mogelijke problematische stoffen in alle EU-lidstaten wordt doorgevoerd, om uit te sluiten dat er voor bepaalde relevante stoffen geen regeling komt vanwege het ontbreken van meetgegevens.
- Om te bepalen in hoeverre de diverse stoffen van invloed zijn op het drinkwater, zou meer waarde moeten worden gehecht aan de factoren ***persistentie*** en ***blootstelling***, afgezet tegen de ***toxiciteit***. Hierbij speelt op de achtergrond mee dat sommige wateren substanties bevatten die doorgaans goed in water oplosbaar en tegelijk zeer hardnekkig zijn, stoffen waar mensen en aquatische levensgemeenschappen op grote schaal aan worden blootgesteld en die anders buiten de beoordelingscriteria zouden vallen (bijv. complexe verbindingen). Deze ranking sluit aan op de momenteel in het kader van de consultatie van de REACH-processen bediscussiëerde procedure.
- Voor het terugdringen van de in de wateren aangetroffen concentraties van in geneesmiddelen werkzame stoffen en röntgencontrastvloeistoffen zou naar de opvatting van de IAWR bij toelating rekening moeten worden met de schadelijke uitwerking ervan op het water. Hetzelfde geldt voor pesticiden en diergeneeskundige producten. Ook zijn waar het gaat om de verwerking van het afvoerwater uit ziekenhuizen en röntgenklinieken gerichte maatregelen beslist zinvol (emissie-aanpak).

Franz – Josef Wirtz
directeur